

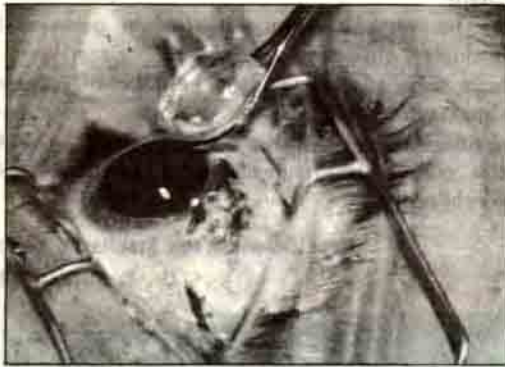
MUCİZE LENSLER

Heide SKUDELNY

25 yıl kadar önce havalı bir tüfeğin kurşununa hedef olan Paul Ender, görme yeteneğini kısmen yitirmişti. Bu olaydan birkaç yıl kadar sonra, göz doktorları, hastalığın teşhisini katarakt olarak koydular.

Önceleri bu olayın üzerinde fazla durmayan Paul Ender, gözlük takarak görüşünü düzeltmeyi umdu. Ancak uzun bir süre sonra plajda tatilini geçirmekte iken, yalnızca birkaç metre ötede, denizde yüzmekte olan eşini göremediğini fark etti. Otomobilindeki kilometre çizelgesini de göremeyen Ender, işin bu kadarla da kalmayacağını anlamıştı. Eve gelen doktor, sağ gözün görme yeteneğini tamamen yitirmiş olduğunu, sol gözün ise, çok az görebildiğini söyleyerek, 50 yaşındaki Ender'i bir kliniğe sevketti.

Hannover'deki yetenekli göz doktorları, O'na polimetilmetakrilattan plastik lens plantasyonu yaptılar. Göz, bu maddeyi hiçbir yan etki göstermeksizin kabul ediyordu. Böylece Ender, yeniden eskisi gibi görebilme olanağına ka-

Yeni mercek, dikkatle gözün içine yerleştiriliyor.

Yeni ameliyat tekniği, katarakt gibi göz rahatsızlıkları olan hastalara bir umut ışığı olmuştur. Gözbeğinin arkasına, görülmeyecek şekilde yerleştirilen plastik lensler, yeniden görüşü sağlayabiliyorlar.

vuşmuş oldu.

Bu ameliyattan tam üç gün sonra Paul Ender, yeniden görebiliyor ve hareket ediyordu. Çok kısa bir süre sonra ameliyat yerinin acısı da geçince, hiçbir sorun kalmadı.

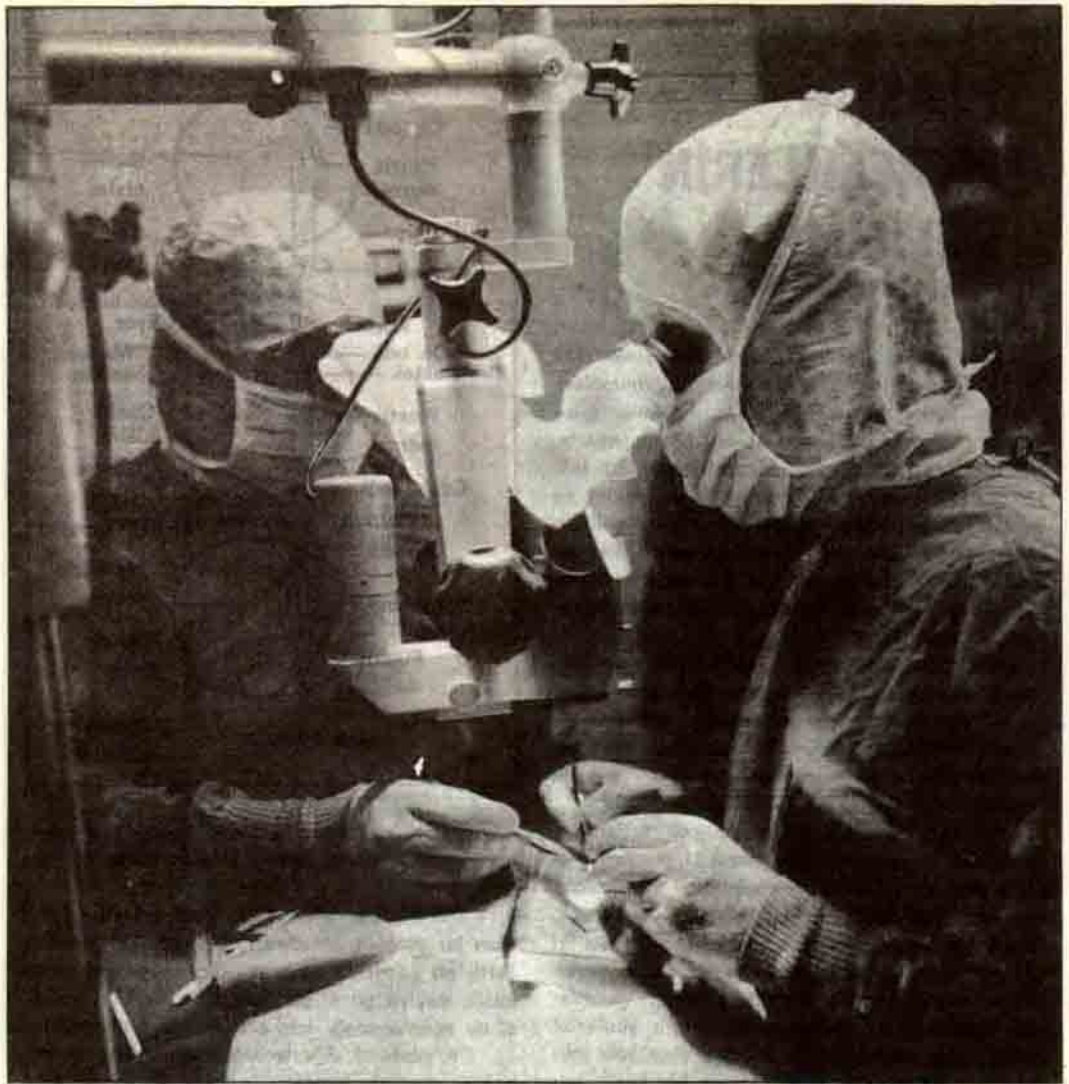
Eski yöntemlerle ameliyat edilen hastalar, saydamlığını yitirmiş merceğin alınması nedeniyle oluşan yaralar iyileşinceye kadar, 17 gün hiçbir şey görmüyorlardı. Ayrıca, bir de kalın camlı katarakt gözlüğü takma zorunlulukları vardı. Bu gözlük, atgözlükleri gibi, görüş alanını daraltıp, cisimleri % 40 oranında daha büyük gösteriyordu.

Paul Ender'e takılan lensler, bundan dolayıdır ki, bu alanda şimdiye dek kaydedilmiş en büyük aşamadır. Teksas - Odessa'da çalışan Amerikalı doktor John H. Sheets, tıp dünyasına büyük katkıları olan bu buluşunu geliştireceğini söylemektedir.

Yeni lens yerleştirme tekniğinin şimdiye kadar olanlardan değişik bir başka boyutu da, dıştan bakınca gözle görülememesinin yanı sıra, eskiden olduğu gibi doğrudan gözbeğinin üzerine yerleştirilmeyip, gözbeğini aşarak, mercek kılıfına oturtulmasıdır. Alman doktorlar, bu işlemi, zaman ve deneyim ile öğrenilecek bir yetenek işi olarak niteliyorlar.

Yeni teknikle ameliyatı gerçekleştirecek olan doktor, kornea tabakasında çok küçük bir yarık açarak, ultra ses yardımıyla mercek çekirdeğini deler ve yalnızca bir milimetrelik bir çengelle, perdelenmiş merceği çekerek alır. Böylece, mercek kapsülü yeniden temizlenmiş olur. Bundan sonra yapılacak işlem, plastik merceği büyük bir dikkatle gözbeğni girişinden içeri kaydırarak, mercek torbasına oturtmaktır. Başkaca bir müdahaleye gerek kalmadan, yeni plastik mercek, eskisinin yerine sıkıca yerleşecektir. İşin bundan sonrası, doktorun mikroskop yardımıyla görerek, yarayı dikip, kapatmasına kalmıştır.

Ayakta tedavilerin % 80'inde, ameliyat öğleden önce gerçekleşmekte, öğleden sonra hastalar evlerine gönderilmektedirler. On yıldır

süregelmekte olan eski yöntemde, hastalar, üç hafta süreyle hastanede bakım altında tutulurlardı.

Göz rahatsızlıklarını gidermede kullanılan plastik mercek takımı (yanda.) Üstteki resimde ise bu merceğin mikroskop altında, yeni yöntemlerle yerleştirildiği ameliyat sırasında.

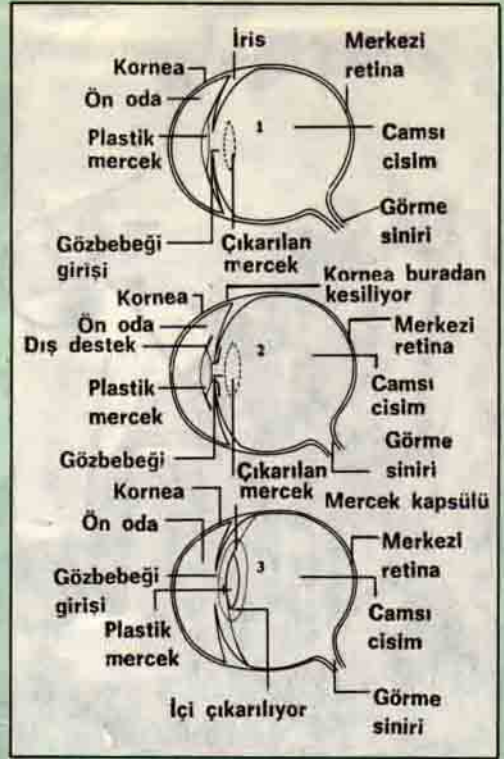
Normal katarak ameliyatlarında % 5-10 oranında bir başarısızlık olasılığı vardır. Yeni ameliyat tekniği ile bu oran, olağanüstü derecede düşürülmüştür. Bunun nedeni, gözündeki camsı cismin plastik merceğe, öne doğru baskı yapılarak, korneanın içine doğru itmesidir. So-

PLASTİK MERCEKLERİN GELİŞİMİ

Doktorların, göz merceğini almayı ve yara yerine su geçirmeyen dikiş atmaya öğrenmeleri, yüz yıl kadar bir zaman almıştır. Ama, göze plastik mercek takılmasında en büyük aşama, son birkaç yıl içinde gerçekleştirilmiştir. Tıp teknolojisi, göze uyum sağlayabilecek mercekler ve bunları yerleştirmeye yarayacak araçlar geliştirilmiştir. 1945'ten beri 300.000 plastik mercek ameliyatı gerçekleştirilmiştir. Mercek ameliyatı sırasında uygulanan üç ana yöntem vardır:

ÖN ODA MERCEĞİ: Gözbebeğine yerleştirilmek suretiyle, İris ve kornea arasındaki köşeye sıkıştırılır. Göz içindeki baskıyı artırarak rahatsızlıklara neden olduğu için değiştirilmesi gerekebilir. Bu yöntem günümüz için pek geçerli değildir.

İRİS LENSİ: Günümüzde en çok kullanılan, Hollandalı Cornelius B. Binkhorst tarafından geliştirilmiş mercek yerleştirme yöntemidir. Manşet düğmeleri gibi gözbebeğine tutunarak, ikisi İrisin önünde, ikisi de arkasında yer alan iki destekten denge alır. Böylece, merceğin yerinden çıkması önlenmiş olur. Buna karşın, geçmişteki deneyler, bu yöntemin de zararlı yönlerini ortaya çıkarmıştır: Bu tür mercek ameliyatı için doktorun kornea üzerinde uzunca bir kesik açması gerekmektedir. Ayrıca gözbebeğinin her oynayışında mercek, irise sürtünecektir. Bu ise, görüşü azaltacaktır. Ayrıca desteklerin sık sık korneanın iç kısmına baskı yapması sonucu, göz küresel sıvısı, korneaya kadar geçerek korneayı bulandırır. Böyle bir durumda, merceğin yerinden çıkarılması gerekir. Bir başka olum-

uzluk da, merceğin takılması işlemi sırasında, kornea tabakasının esaslı şekilde zarar görmüş olmasıdır.

ARKA ODA MERCEĞİ: Yeni ortaya çıkmış olan bu yöntem, şimdiye dek uygulanan yöntemlerin en geçerlisi ve pratigidir. Korneada açılan kesik, eskiye göre, çok küçüktür. Kornea, kendisi de açılmayacağı için çok az zarar görecektir.

Bu yöntemi diğerlerinden ayıran en önemli nokta, mercek kapsülünün bırakılıp, yeni merceğin aynı kapsüle yerleştirilmesidir. Böylece, yeni plastik mercek, camcı cisim ve kornea arasına girerek, kendiliğinden yerine oturmuş olur. Camcı cisim artık öne doğru baskı yaparak, korneayı zedelemeyecektir. Bütün bunların dışında, estetik açıdan da, plastik merceğin dıştan bakınca görülmemesi, önemli bir gelişme sayılabilir.

nuçta göz sıvısı, korneaya kadar ulaşacak ve bir perde oluşturacaktır. Bu durumda, yeni bir ameliyat gerekecektir. Yeni lens yerleştirme yöntemi ile gözlerinin ön tabakası dar olan hastalara, yalnızca 1 milimetre genişlikte mercekler uygulanarak, sorunlarına çözüm bulunmaktadır. Alman doktorlar bu konuda, "Yöntemimiz o denli geçerli ki, bir yıldan beri, kör

olan hastaları bile iyileştirdik" diyorlar.

Doktorlar, yeni lens yerleştirme yönteminin bu kadar pratik olmasından dolayı bu tip ameliyatların sayılarının hızla artacağı görüşünü savunmaktadırlar. Almanya'da tüm eyaletlerde bu ameliyatların yıllık 700.000 kadar olacağı düşünülmektedir.

Hobby'den çeviren: Sedef ÖLÇER